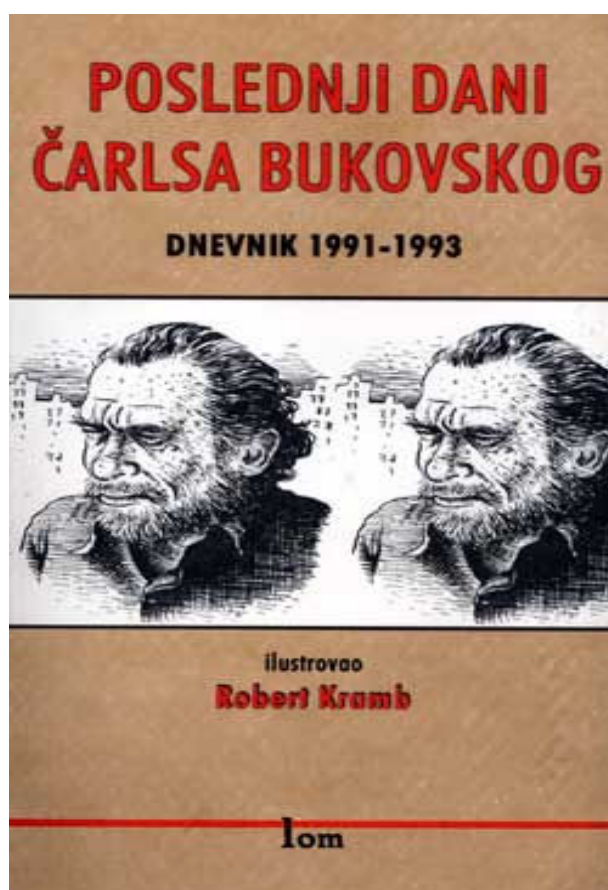

ČARLS BUKOVSKI

POSLEDNJI DANI
ČARLSA BUKOVSKOG

28-08-91

11:28 uveče

Dobar dan na trkama, zamalo da ojadim hipodrom.

Tamo je ipak dosadno, čak i kad dobijaš. Pola sata čekanja između svake trke, život ti curi u prazno. Tamo ljudi izgledaju sivo, pregaženo. A ja sam tamo s njima. Ali kuda bih mogao da odem? U muzej slikarstva? Da sedim po ceo dan kod kuće i izigravam pisca? Mogao bih da nosim mali šal. Sećam se tog pesnika koji je klošario i svraćao kod mene. Košulja bez dugmadi, izbljuvane pantalone, kosa preko očiju, rašnirane pertle, ali nosio je taj dugačak šal koji je uvek bio čist. To je ukazivalo da je pesnik. A njegovo pisanje? Nećemo o tome...

Vratio se, plivao u bazenu, onda prešao u džakuzi. Duša mi je ugrožena. Oduvek.

Sedeo na kauču sa Lindom, spuštala se dobra tamna noć, kad se začulo kucanje na vrata. Linda je otvorila.

»Bolje dođi ovamo, Henk...«

otišao sam do vrata, bos, u bade mantilu. Mlad plavokos lik, debela devojka i devojka srednjeg formata.

»Traže tvoj autogram...«

»Ne družim se sa ljudima«, rekao sam im.

»Dajte nam samo autogram«, rekao je plavokosi, »i obećavamo da nikad više nećemo doći«.

Onda je počeo da se kikoće i hvata za glavu. Devojke su samo buljile.

»Ali niko od vas nema olovku ili bar neki papir«, rekao sam.

»Oh«, rekao je plavokosi, skidajući ruke s glave, »doći ćemo drugi put sa knjigom. Možda u neko zgodnije vreme...«

bade-mantil. Bose noge. Možda je mislio da sam ekscentričan. Možda sam i bio.

»Nemojte ujutru«, rekao sam.

Video sam kako se okreću da odu i zatvorio vrata...

Sada sam ovde gore i pišem o njima. Moraš da budeš malo grub ili će te pojesti. Doživeo sam gadne stvari na tim vratima. Toliko njih misli da ćeših valjda pozvati unutra i piti s njima čitavu noć. Više volim da pijem sam. Pisac nikom ne duguje osim svom pisanju. Ne duguje ništa čitaocu osim dostupnosti štampane stranice. Što je najgore, mnogi obijači pragova nisu čak ni čitaoci. Samo su načuli nešto. Najbolji čitalac i najbolje ljudsko biće je onaj koji me nagrađuje svojim odsustvom.

29-8-91

10:55 uveče

Vuklo se danas na trkama, moj prokleti život njiše se na kuki. Svaki dan sam ovde. Nikog tu ne vidim da dolazi svaki dan osim osoblja hipodroma. Verovarno patim od neke bolesti. Sarojan je gubio gaće na trkama, Fante na pokeru, Dostojevski za ruletom. I to uopšte nije stvar novca, osim ako ti ponestane. Jednom sam se družio s kockarom koji je rekao »Nevažno je da li dobijam ili gubim, važna je samo kocka«. Ja nešto više poštujem novac. Vrlo malo sam ga imao u životu. Znam šta je klupa u parku i kad gazda zakuca na vrata. Samo dve stvari ne valjaju kod noca: kad ga je previše ili premalo.

Pretpostavljam da napolju uvek ima nečega s čime možemo da mučimo sebe. A na hipodromu osetiš druge ljude, očajnički mrak, i kako se lako prepuštaju tome i odustaju od svega. Masa na hipodromu je svet sveden na svoju meru, život koji te tlači u sudaru sa smrću i gubitkom. Niko na kraju ne dobija, mi samo tražimo predah, trenutak iznad bleštavila. (Jebi ga, žar cigarete dodirnuo mi je prst dok sam mozgao o ovome. To me razbudilo, izvuklo me iz tog sartrovskog stanja.) Humor je ono što nam treba, da se smejemo. Nekad sam se više smejao, sve sam radio više, osim pisanja. Sada samo pišem i pišem i pišem, što sam stariji sve više pišem, plešem sa smrću. Dobra zabava. A mislim da i nije toliko loše. Jednog dana će reći: »Bukovski je mrtav«, i onda ću

biti istinski otkriven i izložen na idiotskim jarko osvetljenim policama. Pa šta? Besmrtnost je glupa izmišljotina živih. Vidite li šta radi hipodrom? Čini da se stvar kreće. Munjevita sreća. Poslednja pesma plave ptice. Sve što kažem dobro zvuči jer se kockam dok pišem. Previše je onih koji su previše oprezni. Oni predaju, studiraju i neuspešni su. Konvencionalnost ih lišava njihove vatre.

Sad mi je bolje, ovde na drugom spratu s Mekintošem. Moj drug.

A Maler je na radiju, klizi s takvom lakoćom, zatim dugi moćni uzleti. Hvala ti, Malere, zajmio sam od tebe i nikad neću moći da ti vratim.

Previše pušim, previše pijem, ali ne mogu previše da pišem, jer samo navire i ja tražim još i to stiže i meša se sa Malerom. Ponekad namerno prekidam sebe. Stani malo, kažem, idi u krevet ili gledaj svojih devet mačaka ili sedi sa ženom na kauč. Kad nisi na hipodromu onda si sa Mekintošem. Tada stanem na kočnicu i parkiram prokletu stvar. Ima ljudi koji su mi pisali da im je ono što pišem pomoglo da teraju dalje. I meni je pomoglo. Pisanje, konji, devet mačaka.

Ovde je mali balkon, vrata su otvorena i vidim farove automobila na Južnom lučkom autoputu, nikad ne prestaje, ta baskrajna kolona farova. Svi ti ljudi. Šta oni rade? Šta misle? Svi ćemo umreti, svi, kakav cirkus! Sama ta činjenica trebalo bi da nas natera da volimo jedni druge, ali nije tako. Unezvereni smo i pregaženi trivijalnostima, guta nas ništavilo.

Teraj dalje, Malere! Uneo si čudo u ovu noć. Ne prestaj, kurvin sine! Ne prestaj!

11-9-91

01:20 noću

Trebalo bi da isečem nokte na nogama. Stopala me bole već nekoliko nedelja. Znam da je to zbog noktiju, pa ipak ne nalazim vremena da ih skratim. Stalno se borim za svaki minut, nizašta nemam vremena. Naravno, kad bih mogao da izbegnem hipodrom imao bih mnogo vremena. Ali čitav moj život svodi se na borbu da sat vremena radim ono što se meni radi. Većito mi nešto stoji na putu do samog sebe.

Morao bih da uložim džinovski napor da bih noćas isekao nokte. Da, znam da ljudi umiru od raka, da ljudi spavaju na ulici u kartonskim kutijama, a ja kenjam o sečenju mojih noktiju. Ipak, verovatno sam bliži stvarnosti od nekog mamlaza koji gleda 162 bezbol-meča godišnje. Bio sam u svom paklu, i dalje sam u svom paklu, ne osećam se nadmoćno. To što sam živ i star 71 godinu i kenjam o svojim noktima dovoljno je čudno za mene.

Čitao sam filozofe. Kakvi čudesni likovi, kakvi kockari. Pojavio se Dekart i rekao: ovi su pričali najobičnije gluposti, samo je matematika uzor za

apsolutnu istinu. *Mehanizam*. Onda je stigao Hjum sa svojim napadom na vrednost naučnog saznanja baziranom na uzroku i posledici. Zatim se javio Kjerkegor: »Guram prst u postojanje – vonja na ništavilo. Gde sam?« I Sartr, koji je proglasio apsurd egzistencije. Volim te ljude. Oni uvek prodrmajaju ovaj svet. Kad uporediš takve ljude s ljudima koje vidim kako šetaju ulicom ili jedu po restoranima ili se pojavljuju na tv-ekranu, razlika je tako velika da se nešto grči u meni i čupa mi utrobu.

Noćas verovatno ništa od mojih noktiju. Nisam lud, ali nisam baš ni normalan. Ne, možda sam lud. Svejedno, kad danas osvane dan i bude dva popodne, biće prva trka poslednjeg dana u sezoni hipodroma Del Mar. Kladio sam se svakog dana, u svakoj trci. Mislim da ću sad u krevet, tamo gde moji nokti seku dobre čaršave kao žileti. Laku noć.

12-9-91

11:19 uveče

Ništa od konja danas. Osećam se čudnovato normalan. Znam zašto je Hemingveju trebala korida, za njega je to bio ram za fotografiju, podsećala ga je gde je to bilo i šta je to bilo. Ponekad zaboravljamo, plaćajući račune za struju, menjajući ulje u kolima, itd. Većina ljudi nije spremna za smrt, svoju ili bilo čiju. Šokira ih, užasava. Ona je kao veliko iznenađenje. Ali nikad ne bi trebalo da bude. Ja nosim smrt u mom levom džepu. Ponekad je

izvadim i kažem: »Zdravo, mala, kako si? Kada dolaziš po mene? Biću spreman.«

Nema šta da se žali u vezi sa smrću više nego što bi se žalilo za rasteњem cveta. Nije smrt ono što je užasno, već životi koje ljudi žive ili ne žive do svoje smrti. Oni ne poštuju sopstvene živote, oni pišaju po svojim životima. Iseravaju ih. Glupa stoka. Previše su obuzeti jebanjem, filmovima, novcem, porodicom, jebanjem. Misli su im pune vate. Gutaju Boga bez razmišljanja. Brzo zaboravljaju kako se misli, drugima prepuštaju da misle umesto njih. Mozgovi su im začepljeni vatom. Ružno izgledaju, ružno govore, ružno hodaju. Pusti im veliku muziku i oni je neće čuti. Većina ljudskih smrti je obična prevara. Ništa tu nije ostalo da umre.

Eto vidite, potrebni su mi konji, olako gubim svoj smisao za humor. Ono što smrt ne može da podnese je kad joj se smeješ u lice. Istinski smeh poništava i najveću nejednakost. Nisam se smejao već 3-4 nedelje. Nešto me proždire živog. Češem se, savijam, osvrćem se, pokušavajući da to otkrijem. Lovac je pametan. Ne možeš ga videti. Ili nju.

Ovaj kompjuter mora natrag u radnju. Neću vas blagosloviti detaljima. Znaću jednog dana o kompjuterima više nego što kompjuteri znaju. Ali sada me ova mašina drži za jaja.

Znam dva izdavača koji se grdno vredaju zbog kompjutera. Imam ta dva pisma u kojima grme protiv kompjutera. Jako me iznenadila ogorčenost u pismima. I detinjastost. Svestan sam da kompjuter ne može da piše umesto mene. Kad bi mogao, ne bih ga želeo. Obojica su

me poprilično ugnjavili. Poenta je bila da kompjuter nije dobar za dušu. Šta ćeš, malo toga je dobro za dušu. Ali ja sam za pogodnost, ako mogu da pišem duplo više a kvalitet ostaje pri tom ostane isti, onda više volim kompjuter. Pisanje je kad letim, kad krene vatromet. Pisanje je kad izvadim smrt iz levog džepa, bacim je u zid i uhvatim je kad se odbije.

Ti likovi misle kako treba uvek da budeš na krstu i krvariš da bi imao dušu. Žele te poluludog, dok balaviš grudi na košulji. Dosta mi je krsta, muka mi je od njega. Ako mogu da se uklonim od krsta, ima još dosta toga za mene. I previše. Neka se oni penju na krst, čestitaću im. Ali patnja ne stvara pisanje, pisac to čini.

Sve u svemu, ovo čudo ide natrag u radnju i kada ta dva izdavača ponovo vide kako sam kucao na mašini, pomisliće »Ah, Bukovskom se vratila duša. Ovo se mnogo bolje čita.«

Eh, šta bismo mi bez naših izdavača? Ili još bolje, šta bi oni bez nas?

13-9-91

5:28 popodne

Hipodrom je zatvoren. Ne postoji klađenje va Pomone, proklet bio ako ću da vozim tu idiotsku vrelu vožnju. Verovatno ću završiti na noćnim trkama u Los Almitosu. Kompjuter se vretio iz radnje, ali ne radi mi više korekturu. Hakerovao sam po mašini, pokušavajući da iskopam u čemu je problem. Verovatno ću morati da ih zovem, da pitam momka: »Šta ću sad?«. A on će reći nešto u stilu: »Trebalo da to prebacite iz sistema na hard-disk.« Verovatno ću završiti brisanjem svega što je na njemu. Onaj što kuca na pisačkoj mašini sedi iza mene i govori: »Vidi, još sam tu.«

Ima noći kada je ova soba jedino mesto gde želim da budem. Pa ipak, popnem se ovamo i samo sam prazna ljuska. Znam da bih mogao čuda da napravim na ovom ekranu kad bih se napio, ali sutra popodne moram da pokupim Lindinu sestru sa aeodroma. Dolazi u posetu. Promenila je svoje ime od Robin u Jara. Kako žene stare, tako menjaju imena. Mnoge, mislim. Šta kad bi muškarci to radili? Zamislite mene kako zovem nekog: »Ej, Majk, ovde Lala.«

»Ko?«

»Lala. Bivši Čarls, ali sada Lala. Ne odazivam se više na Čarls.«

»Jebi se, Lalo.«

Majk prekida vezu...

Čudno starenje. Problem je što stalno moraš da govoriš sebi: star sam, star sam. Vidiš sebe u ogledalu dok se spustaš liftom, ali ne gledaš pravo u ogledalo, samo baciš pogled iskosa, uz oprezan osmeh. Ne izgledaš tako loše, izgledaš kao prašnjava sveća. Šteta, jebeš bogove, jebeš

čitavu igru. Trebalo je da umreš pre 35 godina. Ovo je mala dodatna scenografija, da još malo virneš u hororšou. Što je pisac stariji, bolje bi trebalo da piše; više je toga video, više toga izdržao, više izgubio, bliži je smrti. Poslednja stavka je najveće preimućstvo. I uvek je tu novi list, taj beli list, 21 x 29. Kockaš se dalje. Onda se uvek setiš nečeg što su drugi rekli. Džefers: »Budi besan na sunce.« Prekasno. Ili Sartr: »Pakao, to su drugi.« Pravo u metu. Nikada nisam sam. Najbolje je biti sam, ali ne potpuno sam.

Sa moje desne strane radio vredno radi, svira mi još velike, klasične muzike. Noću slušam po tri-četiri sata toga dok radim nešto drugo ili ništa. To je moja droga, koja spira dnevna sranja s mene. Klasični kompozitori mogu da mi pomognu u tome. Pesnici, romanopisci, pisci kratkih priča ne mogu. Banda prevaranata. Ima nešto u pisanju što privlači prevarante. Šta je to? Pisce je najteže prihvatiti, preko pisanja ili lično. A gori su lično nego na stranici, i to je baš loše. Volimo da ogovaramo jedni druge. Pogledajte mene.

Kad je reč o pisanju, pišem uglavno isto kao i pre pedeset godina, možda malo bolje, ali ne previše. Zašto sam morao da čekam do pedeset prve da bih pisanjem mogao da plaćam kiriju? Mislim, ako sam u pravu da se moje pisanje nije promenilo, zašto je trebalo toliko vremena? Zar sam morao da čekam da svet krene ukorak samnom? A ukoliko je tako, gde sam sada? U lošoj sam formi, to je sve. Ali ne mislim da sam postao nadobudan od ma koje sreće na svom putu. Da li nadobudni ikad shvati da je takav? Ali ja sam daleko od zadovoljnog.

Postoji nešto u meni što ne mogu da kontrolišem. Nikad ne mogu da vozim preko mosta bez pomisli na samoubistvo. Nikad ne mogu da gledam neko jezero ili okean bez pomisli na samoubistvo. Ne zadržavam se dugo na tome. Ali saamo mi prođe: SAMOUBISTVO. Kao kad se upali svetlo. U mraku. Kaže ti da postoji nešto što pomaže da ostaneš u igri. Shvataš? U suprotnom, ostaje samo ludilo. A to nije zabavno, družo. I kad god izbacim dobru pesmu, to je još jedan oslonac da teram dalje. Ne znam kako drugi ljudi, ali kad se sagnem da obujem cipele ujutro, pomislim: Svevišnji Isuse, šta sad? Život me sjebao, nimalo se ne slažemo. Moram da uzimam male zaloge od njega, nikad sve. Kao da gutaš kofe govana. Ne čudim se što su ludnice i zatvori prepuni i što su ulice pune. Volim da gledam moje mačke, one me razgaljuju. Dobro mi je pored njih. Ali ne stavljajte me u prostoriju punu ljudi. Nikada. Pogotovo kad je neki praznik. Ne radite mi to.

Čuo sam da su našli moju prvu ženu mrtvu u Indiji i niko od familije nije hteo njeno telo. Sirota devojka. Imala je obogaljen vrat koji nije mogla da okrene. Kad se to izuzme, bila je savršeno lepa. Razvela se od mene, i trebalo je. Nisam bio dovoljno dobar ili dovoljno veliki da je spasem.

21-9-91

9:27 uveče

Sinoć otišao na premijeru filma. Crveni tepih. Blicevi. Koktel posle toga. Dva koktela. Nisam čuo bogzna šta. Preterana gužva. Previše vruće. Na prvom koktelu kod šanka me zagradio neki mlađi tip veoma okruglih očiju koje uopšte ne trepću. Ne znam na čemu je bio. Ili pod čim. Nije baš bilo mnogo takvih u blizini. Vodio je tri prilično zgodne damice i stalno mi ponavljao kako vole da puše kitu. Dame su se samo smeškale i govorile: »O, da.« I čitav se razgovor svodio na to. Nikad kraja. Pokušavao sam da provalim da li je to istina ili me samo vozaju. Ali je posle nekog vremena počelo da me zamara. Ali tip me i dalje gušio, sve o tome kako devojke vole da puše kitu. Njegovo lice se primicalo sve bliže i bliže, a on terao samo svoje. Na kraju sam ga dočepao za košulju na grudima, grubo, držao ga tako i rekao: »Slušaj, mislim da ne bi baš lepo izgledalo kad bi te starac od sedamdeset godina izdevetao pred svim ovim ljudima.« Onda sam ga pustio. Otišao je na drugi kraj šanka, u pratnji svojih damica. Prroklet bio ako sam otkrio ikakav smisao u svemu tome.

Pretpostavljam da sam navikao da sedim u maloj sobi i teram reči da urade ponešto. Što se tiče čovečanstva, dovoljno ga vidim na hipodromu, u samouslugama, na benzinskim pumpama, autoputevima, po bifeima, itd. To je neizbežno. Ali dođe mi da šutnem sebe u dupe kada odem na neki skup, čak i kad je piće besplatno. Nikad me to nije usrećilo. Imam dovoljno materijala za svoju igru. Ljudi me prazne. Moram da se sklonim da bih se ponovo napunio. Najbolje za mene je kad sedim ovde poguren, pušim i gledam kako na ovom ekranu izlaze reči. Retko

upoznate neku posebnu ili zanimljivu ličnost. Sve u svemu, to je više od od nerviranja, to je jebeni neprekidni šok. Što pravi prokletog namćora od mene. Svako može da bude namćor, a većina to i jeste. U pomoć!

Potrebno mi je samo da se dobro naspavam. Ali nikad ništa za čitanje. Kad pročitaš izvesnu količinu pristojno napisane literature, jednostavno nema više. Moramo sami da je napišemo. Nema ničega u vazduhu. Ali očekujem da se probudim ujutru. A kad se to ne dogodi, u redu. Neće mi više trebati roletne, žileti, Trkački glasnici ili telefonske sekretarice. Telefon ionako najčešće zvoní za moju ženu. Zvona ne zvone za mnom.

Spavati, spavati. Spavam na stomaku. Stara navika. Živeo sam sa previše ludih žena. Moraš da štitiš intimne delove tela. Šteta što mi se taj momak nije suprostavio. Baš sam bio oran za tabanje. Neizmerno bi me oraspoložilo. Laku noć.

25-9-91

12:28 noću

Vrela idiotska noć, mačke su nesrećne, zarobljene u toliko krzna, gledaju u mene a ja ništa ne mogu da učinim. Linda otišla na neka mesta. Njoj treba akcija, ljudi s kojima bi razgovarala. Nemam ništa protiv, ali voli da popije a mora da vozi natrag. Ja sam loše društvo, razgovor mi uopšte ne odgovara. Ne želim da razmenjujem ideje – ili duše. Za sebe sam kao kameni blok. Oduvek je bilo tako. Opirao sam se roditeljima,

opirao se školi, opirao se da postanem pristojan član društva. Šta god sam bio, oduvek je bilo tu. Nikad nisam želeo da se bilo ko petlja u to. Ni sad ne želim.

Mislim da su ljudi koji nose notese i zapisuju svoje misli onanisti. Ja ovo radim samo zato što mi je neko sugerisao da to radim, pa nisam čak ni originalni onanista, kao što vidite. Ali to nekako olakšava stvar. Samo puštam da teče. Kao vruće govno nizbrdo.

Ne znam šta ću s hipodromom. Mislim da se gasi za mene. Stajao sam danas u Holivud parku i kladio se na 13 trka u Ferplekspark parku. Posle sedme trke bio sam 72 dolara u dobitku. Pa? Da li će to ukloniti neku od sedih dlaka iz mojih obrva? Da li će to stvoriti operskog pevača od mene? Šta će mi to? Kladim se u teškoj igri, na samo 18 posto dobitka. To već prilično dugo radim. Znači da i nije tako teško. Šta će mi to? Zaista me nije briga ima li Boga ili ga nema. Ne zanima me. Šta je onda u tih 18 posto dobitka?

Gledam oko sebe i vidim istog tipa kako priča. Stoji svakog dana na istom mestu i priča sa ovim ili onim, ili sa više njih. Drži Glasnik i priča o konjima. Kakva gnjavaža! Šta uopšte radim tu?

Odlazim. Silazim na parking, ulazim u kola i odlazim. Tek je četiri popodne. Baš lepo. Vozim. I drugi voze. Mi smo puževi što gamižu po listu.

Stižem do kuće, parkiram, izlazim. Poruka od Linde prilepljena za telefon. Gledam poštu. Račun za plin. I veeliki koverat pun pesama. Svaka odštampana na posebnom listu papira. Žene koje pričaju o svojim

periodima, o svojim sisama i jebanju. Krajnje dosadno. Bacam ih u smeće.

Onda bacam sebe. Lep osećaj. Svlačim se i ulazim u bazen. Ledena voda. Ali uživanje. Hodam ka dubljem kraju bazena, voda postepeno raste, hladeći me. Onda zaronim. To odmara. Svet ne zna gde sam. Izranjam, plivam do udaljenog kraja, stižem do ivice, sedam na nju. U toku je deveta ili deseta trka. Konji i dalje trče. Ponovo uranjam u vodu, svestan svoje idiotske beline, starosti koja visi na meni kao pijavica. Ipak je dobro. Trebalo je da umrem još pre četrdeset godina. Izranjam, plivam do udaljenog kraja, izlazim.

Davno je to bilo. Sada sam ovde gore sa Mekintošem II-si. A ovo je manje-više sve za noćas. Mislim da ću na spavanje. Da se odmorim za sutrašnje trke.

26-9-91

12:16 noću

Danas dobio korekture nove knjige. Poezija. Martin kaže da izlazi na oko 350 stranica. Mislim da se pesme drže. Stoje. Ja sam stari voz koji purnja prugom.

Trebalo mi je dva-tri sata da ih pročitam. Izvežban sam u tome. Redovi slobodno teku i govore ono o čemu želim da govore. Sada sam ja taj koji vrši glavni uticaj na samoga sebe.

U životu nas iskidaju svakojake klopke u koje bivamo ulovljeni. Niko ih ne može izbeći. Neki čak žive u njima. Poenta je da shvatiš kako je to klopka. Ako si u nekoj od njih a to ne shvataš, onda si gotov. Verujem da sam prepoznao mnoge od svojih klopki i pisao sam o njima. Naravno, ne pišem samo o klopkama. Postoje i druge stvari. Ipak, neko bi mogao da kaže kako je život klopka. Pisanje može da bude klopka. Neki pisci skloni su da pišu ono što se dopalo njihovim čitaocima u prošlosti. Tada su gotovi. Kreativni vek većine pisaca je veoma kratak. Oni slušaju pohvale javnosti i veruju im. Postoji samo jedan konačni sudija, a to je pisac. Kada ga zavedu kritičari, izdavači, čitaoci, onda je gotov. I, naravno, kad ga zavedu slava i novac, možeš da ga pustiš s govnama niz reku.

Svaka nova rečenica je početak i nema ništa sa rečenicama koje joj prethode. Stalno počinjemo iznova. I, naravno, sve to nije ni izdaleka toliko sveto. Na ovom svetu mnogo je lakše živeti bez pisanja nego bez vodovodnih instalacija. A neka mesta na svetu imaju vrlo malo i jednog i drugog. Naravno, ja bih radije živeo bez vodovodnih instalacija, ali ja sam bolestan.

Ništa ne može sprečiti čoveka da piše osim ako on spreči samog sebe. Ako čovek istinski želi da piše, to će i učiniti. Odbacivanje i pljuvanje samo će ga ojačati. I što se duže suzdržava postaje sve snažniji, kao kad masa vode navali na branu. Kod pisanja nema gubitka; dok spavaš, učiniće da ti se smeeju prsti na nogama; učiniće da se krećeš kao tigar; zapaliće ti vatru u oku i suočiće te licem u lice sa Smrću. Umrećeš kao borac, bićeš slavljen u

paklu. Sreća pisane reči. Idi za njom, pošalji je. Budi Klovn Tame. Čudno je, čudno. Još jedna nova rečenica...

30-9-91

11:36 uveče

I tako, nakon nekoliko dana mozganja u prazno, probudio sam se jutros i naslov se stvorio, došao mi je u snu: *Poslednja noć pesama na Zemlji*. Odgovarao je sadržaju – pesme o kraju, bolesti i smrti. Pomešane s drugim pesmama, naravno. Čak i sa humorom. Ali naslov pasuje za ovu knjigu i ovo vreme. Kada jednom dođeš do naslova, on sve zatvara, pesme se same rasporede. I sviđa mi se naslov. Kad bih video knjigu takvog naslova, uzeo bih je i pokušao da pročitam stranicu-dve. Neki naslovi preterano privlače pažnju. Ne vrede, jer laž ne vredi.

Lepo, okončao sam to. Šta sad? Da se vratim na roman i nove pesme. Šta se desilo sa kratkom pričom? Ostavila me. Postoji razlog, ali ne znam koji. Kad bih radio sa njima, otkrio bih razlog, ali taj rad ništa ne bi vredeo. Mislim, to vreme može biti upotrebljeno za roman ili pesmu. Ili za sečenje noktiju na nogama.

Neko bi mogao da izmisli pristojnu grickalicu za nokte na nogama. Siguran sam da to nije problem. One koje nam nude zaista su nezgodne i obeshrabrujuće. Čitao sam kako je neki klošar pokušao da opljačka prodavnicu pića sa grickalicom za nokte na nogama. Ni to nije uspelo. Da

li je Dostojevski sekao nokte na nogama? Van Gog? Betoven? Da li su to radili? Ne verujem. Ranije sam puštao Lindu da to obavi umesto mene. Odlično je to radila – osim što bi tu i tamo pokupila parčence mesa. Što se mene tiče, dosta mi je bola. Ma koje vrste.

Znam da ću uskoro umreti i to mi je tako čudno. Sebičan sam, samo mi je do toga da sačuvam dupe kako bih pisao još reči. To stvara sjaj u meni, baca me kroz zlatni vazduh. Ali stvarno, koliko još mogu da teram dalje? Nije u redu da teram dalje. Jebi ga, smrt je ionako benzin u rezeorvaru. Potrebna nam je. Meni je potrebna. Tebi je potrebna. Zagadili bismo okolinu ako bismo predugo ostali. Ono najčudnije, mislim, kad ljudi umiru, su njihove cipele. To je najtužnija stvar. To je kao da najveći deo njihove ličnosti ostane u njihovim cipelama. Ne u odeći. U cipelama. Ili kapi. Ili u rukavicama. Uzmite neku osobu tek što je umrla. Stavite njenu kapu, njene rukavice i njene cipele na krevet i gledajte ih. Poludećete. Ne radite to. Kako god bilo, oni sada znaju nešto što vi ne znate. Možda.

Danas je poslednji dan trka. Kladio sam se u Holivud parku, na trke u Ferpleks parku. Stavio sam na svih 13 trka. Imao sam srećan dan. Izašao sam potpuno osvežen i jak. Nisam se čak ni dosađivao tamo. Osećao sam se živahno, prisutno. Moćno je kad si dobro raspoložen. Zapažaj stvari. U povratku, recimo, primećuješ volan u kolima. Instrument-tablu. Osećaš se kao u prokletom svemirskom brodu. Voziš levo-desno kroz saobraćaj, skladno, ne grubo – vladajući razdaljinom i brzinom. Idiotska stvar. Ali ne i danas. Raspoložen si i ostaješ

raspoložen. Baš čudno. Ali ne boriš se protiv toga. Jer znaš da neće potrajati. Sutra je pauza. Nigde se ne trči.

Čak sam snimio i patrolna kola kako me sustižu na Južnom lučkom autoputu. Na vreme. Smanjio sam na 90. Iznenada, ostala su daleko iza mene. Držao sam na 90. Skoro su me stigla dok sam vozio 120. Ostao sam na 90, jedno pet minuta. Onda su prošištalala pored mene sa oko 140. Zbogom, druškane. Mrzim kazne kao i svi drugi. Potrebno je samo gledati u retrovizor. Prosto je. Ali osuđen si da te na kraju ulove. A kad se to desi, budi srećan ako nisi pijan ili drogiran. Ako nisi. Sve u svemu, naslov je tu.

A sad sam ovde gore sa Mekintošem i čudesnim prostorom ispred sebe. Užasna muzika na radiju, ali ne možeš očekivati stoprocentan dan. Ako ti se pruži 51 posto, dobio si. Danas je bilo 97.

Vidim da je Majler napisao debeli novi roman o CIA itd. Norman je profesionalac. Jednom je pitao moju ženu: » Henk ne voli ono što pišem, zar ne?« Normane, malo je pisaca koji vole ono što drugi pišu. Izuzetak je kad su ti drugi mrtvi. Piscima vole da njuše samo svoja govna. Ja sam jedan od takvih. Ne volim čak ni da razgovaram sa piscima, da ih gledam ili, što je još gore, da ih slušam. A najgore je piti sa njima, samo bale po sebi, stvarno su jadni, samo traže mamu.

Radije ću da razmišljam o smrti nego o piscima. To je daleko prijatnije.

Isključiću ovaj radio. I kompozitori ponekad zabrljaju. Ako već moram da razgovaram s nekim, mislim da bi mi

mного više odgovarao majstor za kompjutere ili pogrebnik. Uz piće ili bez pića. Bolje uz.

2-10-91

11:03 uveče

Smrt stiže onima koji čekaju i onima koji ne čekaju. Pakleni dan danas, pakleno glup dan. Izašao iz pošte i kola nisu htela da krenu. Dobro, ja sam pristojan građanin. Član sam Auto-kluba. Trebao mi je, znači, telefon. Pre četrdeset godina svuda je bilo telefona. Telefona i satova. Dovoljno je bilo da pogledaš oko sebe i znao si koliko je sati. Nema više. Nema više besplatnog vremena. A javni telefoni iščezavaju.

Krenuo sam vođen instiktom. Ušao sam u poštu, sišao dole i tamo u mračnom uglu, sasvim sam i neobeležan bio je telefon. Lepljivi prljavi crni telefon. Nije bilo drugog dve milje naokolo. Znao sam kako treba s telefonom. Možda. Informacije. Javio se glas i osetio sam spas. Neki miran i dosadan glas, pitao me koji grad tražim. Rekao sam naziv grada i Auto-kluba. (Moraš znati kako se rade sve te gluposti i moraš uvek ponovo da ih radiš ili si mrtav. Mrtav na ulicama. Napušten, neželjan.) Dama mi je dala broj, ali bio je to pogrešan broj. Broj direkcije. Onda sam dobio garažu. Mačo glas, opušten, pomalo

umoran, ali borben. Prekrasno. Dao sam mu informaciju. »Trideset minuta«, rekao je.

Vratio sam se do kola, otvorio pismo. Unutra je bila pesma. Isuse. Bila je o meni. I njemu. Sreli smo se, izgleda, dvaput, pre oko petnaest godina. I on me objavio u svom časopisu. Bio sam veliki pesnik, kaže, ali sam pio. I živeo bednim životom od danas do sutra. Sada mladi pesnici piju i žive bednim životom od danas do sutra jer misle da je to pravi put do uspeha. Osim toga, napao sam druge ljude u svojim pesmama, pa i njega. I zamišljao sam da je pisao neprijatne pesme o meni. Neistina. On je ustvari dobar čovek, kaže da je objavio mnoge pesnike u svom časopisu tokom 15 godina. A ja nisam dobar čovek. Bio sam veliki pisac, ali ne i dobar čovek. I on se nikad ne bi čak ni »pajtao« sa mnom. Tako je napisao: »pajtao«. A bilo je i gramatičkih grešaka.

U kolima je bilo vruće. Bilo je 38 stepeni, najvreliji oktobar od 1906.

Neću da odgovorim na to pismo. Pisaće opet.

Drugo pismo od nekog agenta kojim šalje rad nekog pisca. Pogledao sam. Loše. Naravno. »Ako imate nekih sugestija na njegov rad ili možete da preporučite nekog izdavača, bili bismo vam veoma...«

Sledeće pismo od dame koja mi zahvaljuje što sam na njenu molbu poslao njenom mužu nekoliko redova i crtež, jer ga je to jako usrećilo. Ali sada su razvedeni i ona radi kao slobodan novinar pa može li da dođe i intervjuiš me?

Dvaput nedeljno dobijam molbe za intervju. Ali jednostavno nema mnogo toga o čemu bi moglo da se

govori. Ima mnogo toga o čemu bi moglo da se piše, ali ne i da se govori.

Sećam se jednom, davno je to bilo, kad me intervjuisao neki nemački novinar. Sipao sam vino u njega i pričao jedno četiri sata. Na kraju se pijano nagnuo ka meni i rekao: »Ja ne radim intervjuje. Trebao mi je samo neki izgovor da vas upoznam...«

Bacio sam poštu u stranu i čekao. Onda sam ugledao šlep-službu. Mlad nasmejan lik. Dobar dečko. Naravno.

»Ej, šefe!« viknuo sam »Ovamo!«

Okrenuo je ka meni, pa sam izašao i rekao mu problem.

»Odšlepaj me u Akurinu garažu«, rekao sam mu.

»Da li su vam kola u garantnom roku?« upitao je.

Prokleta je dobro znao da nisu. Bila je 1991. a vozio sam 1989. godište.

»Nije bitno«, rekao sam, »odšlepaj me do Akure.«

»Čujte«, rekao je mali, »mi imamo svoju garažu. Što ga ne bi odšlepali tamo, možda ga danas sredimo. Ako ne stignemo danas, javićemo vam kad je gotov.«

Već sam imao viziju mijih kola kako stoje nedelju dana u njihovoj garaži. Da bi mi rekli kako mi treba nova lamela. Ili glava cilindra.

»Odšlepaj me do Akure«, rekao sam.

»Pričekajte«, rekao je mali. »Moram prvo da se javim gazdi.«

Čekao sam. Vratio se.

»Rekao je da vas cinnem da upalite.«

»Šta?«

»Da vas šlepnem malo.«

»Dobro, idemo.«

Ušao sam u kola i pustio ih u ler do zadnjeg dela njegovog šlepera. Izvadio je one zmiје i zakačio me. Odmah sam upalio. Potpisao sam papire pa je otišao i ja sam otišao...

Onda sam rešio da ostavim kola kod automehaničara na ćošku.

»Poznajemo vas. Godinama ste dolazili ovamo«, rekao je gazda.

»Dobro«, rekao sam i nasmešio se. »Zato nemojte da zajebete.«

Samo me pogledao.

»Dajte nam četrdeset pet minuta.«

»U redu.«

»Treba li vam prevoz?«

»Može.«

Pokazao je. »On će vas voziti.«

Neki dobar dečko. Otišli smo do njegovih kola. Rekao sam mu gde da vozi. Krenuli smo uzbrdo.

»Još snimate filmove?« pitao me.

Bio sam zvezda, kao što vidite.

»Ne«, rekao sam. »Jebeš Holivud.«

Nije shvatio.

»Stanite ovde«, rekao sam.

»O, baš velika kuća.«

»Tu samo radim.«

Bila je to istina.

Izašao sam. Dao sam mu dva dolara. Bunio se, ali uzeo ih.

Došao sam do ulaznih vrata. Mačke su bile razbacane naokolo, iznurene vrućinom. U sledećem životu želim da budem mačka. Da spavam 20 sati dnevno i čekam da me nahrane. Da sedim i ližem sebi dupe. Ljudi su previše jadni i besni i skučeni.

Popeo sam se gore i seo za kompjuter. To je moja nova uteha. Pisanje je postalo dvostruko snažnije i obimnije otkako sam ga uzeo. Magična stvar. Sedim pred njim kao što mnogi ljudi sede pred svojim televizorima.

»To je samo usavršena pisaća mašina«, jednom mi je rekao moj pastorak.

Ali on nije pisac. On ne zna šta je to kad reči grizu u prostor, kad zablistaju u svetlosti, kad misli koje naviru mogu odmah da se pretvore u reči, što ohrabruje pojavu novih misli i novih reči. S pisaćom mašinom je kao hodanje kroz mulj. S kompjuterom je klizanje po ledu. Plameni vetar. Naravno, ako nema ničega u vama, onda je svejedno. Osim toga, tu je i čišćenje teksta, ispravke. Sve sam morao dvaput da kucam. Prvi put da napišem, a drugi put prekucavam posle ispravki greški i promašaja. Ovde se samo jednom trči.

Pitam se šta će biti sledeći korak posle kompjutera? Verovatno će biti dovoljno da pritisneš čelo prstima i pojaviće se masa savršenog teksta. Naravno, moraćeš prethodno da napuniš rezeorvar, ali uvek će biti nekih srećnika koji to umeju. Nadajmo se.

Telefon je zazvonio.

»Akumulator«, rekao je, »treba vam nov akumulator.«

»Šta ako ne mogu da platim?«

»Onda ćemo vam zadržati rezervnu gumu.«

»Stižem.«

kad sam krenuo nizbrdo, čuo sam mog starijeg suseda. Vikao je u mom pravcu. Popeo sam se uz njegove stepenice. Bio je u donjem delu pidžame i staroj sivoj majici. Prišao sam mu i rukovao se.

»Ko si ti?« upitao je.

»Vaš komšija. Tu sam već deset godina.«

»Ja imam devedeset šest«, rekao je.

»Znam, Čarli.«

»Bog neće da me uzme jer se boji da mu ne otmem posao.«

»I mogao bi.«

»Mogao bi i Đavolov.«

»I to.«

»Koliko si star?«

»Sedamdeset jednu.«

»Sedamdeset jednu?«

»Da.«

»I to je starost.«

»O, znam ja to, Čarli.«

rukovali smo se, pa sam sišao niz njegove stepenice i niz brdo, pored umornih biljaka, umornih kuća.

Išao sam ka benzinskoj pumpi.

Još jedan dan šutnut u dupe.

3-10-91

11:56 uveče

Danas je bio drugi dan klađenja van hipodroma. Tamo gde konji trče bilo je samo sedam hiljada ljudi. Mnogi ne žele da voze čak do Arkadije. Za one koji žive u južnom delu grada to znači vožnju Lučkim autoputem, zatim autoputem Pasadena, a onda još vožnje ulicama da bi došli do hipodroma. To je duga vrela vožnja, u odlasku i povratku. Uvek sam se vraćao totalno iznuren odatle.

Javio mi se jedan privatni trener. »Nikoga nije bilo tamo. Ovo je kraj. Treba mi novi zanat. Mislim da nabacim kompjuter i postanem pisac. Pisaću o tebi...«

Njegov glas je bio na sekretarici. Javio sam mu se i čestitao mu drugo mesto u opciji šest prema jedan. Ali nije bio raspoložen. »Gotovo je s malim trenerima. Ovo je kraj«, rekao je.

Dobro, videćemo koliko će sutra da privuku. Petak. Možda hiljadu ljudi više. Nije tu samo klađenje van hipodroma, reč je o privredi. Stvari stoje bitno gore nego što su država i mediji voljni da priznaju. Oni koji još uvek opstaju u privredi mudro ćute. Pretpostavljam je prodaja narkotika najveći biznis. Jebeš ga, ako se ukloni, skoro svi mladi ostaju bez posla. Ja još uvek živim od pisanja, ali to može preko noći da iščezne. Dobro, još imam starosnu penziju: 943 dolara mesečno. Dali su mi to kad sam napunio sedamdeset. Ali i to može da iščezne. Zamislite sve stare ljude kako lutaju ulicama bez svojih penzija. Ne budite skeptični. Nacionalini dug može da nas pritisne kao džinovski oktopod. Ljudi će spavati po grobljima. Istovremeno, tu je tanka kora bogataša na vrhu truleži. Zar to nije šokantno? Neki ljudi imaju toliko prokleta

para da ni sami ne znaju koliko. Govorim o milionima. A pogledajte Holivud, koji izbacuje filmove od 60 miliona dolara, idiotske koliko i jadne budale koje odlaze da ih vide. Bogati su uvek tu, uvek su znali kako da mužu sistem.

Sećam se kad su hipodromi bili prepuni ljudi, rame uz rame, dupe uz dupe, znojući se, derući se, gurajući se ka krcatim barovima. Nije bilo loše. Ako te krene, nađeš posle damicu za šankom i te noći u tvom stanu oboje pijete i smejete se. Mislili smo da se ti dani (i noći) nikad neće okončati. A i zašto bi? Bacanje kocki na parkinzima. Tuče pesnicama. Hrabrost i slava. Elektricitet. Život je bio dobar, život je bio zabavan. Ljudi su bili muževni, nisu trpeli da ih bilo ko zajebava. I, iskreno, to je prijalo. Piće i bambusanje. I mnogo barova, punih barova. Bez televizora. Samo si pričao i upadao u sranja. Kad te pokupe pijanog na ulici, zatvorili bi te preko noći da se istrežniš. Gubio si posao i nalazio druge poslove. Besmisleno je bilo sedeti stalno na istom mestu. Kakvo vreme. Kakav život. Stalno su se dešavale sulude stvari, uvek iznova.

Sada, sve je splasnulo. Sedam hiljada ljudi na glavnom hipodromu u sunčano popodne. Niko za šankom. Samo usamljeni barmen sa salvetom. Gde su ljudi? Više je ljudi nego ikad, ali gde su? Stoje na čošku, sede u sobi. Buš može da bude ponovo izabran jer je dobio jedan lak rat. Ali kitom nije mrdnuo za privredu. Nikad čak i ne znaš da li će se tvoja banka otvoriti sledećeg jutra. Nije to nikakav žal za mladošću. Ali 1930. svako je bar znao na čemu je. Sada je sve prevara, soba ogledala. I niko nije sasvim

siguran na čemu se sve uopšte drži. Ili za koga uopšte radi. Ako radi.

Jebi ga, moram da prekinem sa ovim. Izgleda da niko ne pljuje po stanju u državi. Ili, ako to i čine, negde su gde niko ne može da ih čuje.

A ja sedim i pišem pesme, roman. Besspomoćan sam, ništa drugo ne mogu da učinim.

Bio sam bednik punih 60 godina. Sada nisam ni bogat ni siromah.

Na hipodromu će početi da otpuštaju ljude sa blagajni, sa parkinga, ljude iz kancelarija i čistače. Biće sve manje sredstava za trke. Manji tereni. Manje džokeja. Mnogo manje smeha. Kapitalizam je preživeo komunizam. Sada jede samog sebe. Kreće se ka dvehiljaditaj. Biću mrtav i neće me biti ovde. Ostaviću moju malu policu knjiga. Sedam hiljada na hipodromu. Ne mogu da verujem. Siera Madre plače u smogu. Kada konji više ne budu trčali nebo će pasti, pljosnato, široko, teško, i sve će smrviti. Stakleni je dobio devetu trku. Stavio sam deset na njega.

9-10-91

12:07 noću

Kompjuterki kurs je bio čisto sluđivanje. Išao si korak po korak, pokušavajući da shvatiš celinu. Problem je što knjige govore jedno a neki ljudi drugo. Terminologija sporo postaje razumljiva. Kompjuter samo radi, on ne zna. Možeš da napraviš zbrku i onda se okrene protiv

čovaka. Od tebe zavisi da li ćeš se uskladiti s njim. Istovremeno, kompjuter može da poludi i uradi čudne stvari. Kupi viruse, dobija prekide, blokade, itd. Na neki način, noćas osećam da je bolje što manje govoriti o kompjuteru.

Pitam se šta je bilo sa onim ludim francuskim reporterom koji me tako davno intervjuisao u Parizu? S onim što je pio viski kao što većina ljudi pije pivo? A postajao je sve bistriji i zanimljiviji kako su se boce praznile. Verovatno je mrtav. Ja sam pio po 15 sati dnevno, aali uglavnom pivo i vino. Trebalo bi da sam mrtav. Biću mrtav. Nije loše, kad razmisliš o tome. Naopako sam živeo, mnogo toga je bilo odvratno, totalno kulučenje. Ali mislim da je način na koji sam progurao sebe kroz govna napravio razliku. Kad pogledam unazad, mislim da sam pokazao izvesnu meru opuštenosti i stila, šta god se dešavalo. Sećam se kako su agenti FBI popizdeli dok su me vozili u tim kolima. »EJ, OVAJ TIP JE PRILIČNO OPUŠTEN!« besno je viknuo jedan od njih. Nisam pitao zašto su me pokupili, ili kuda me voze. To mi jednostavno nije bilo važno. Samo još jedna porcija životnog besmisla. »STANITE MALO«, rekao sam im. »Bojim se.« To im je malo popravilo raspoloženje. Za mene su bili kao vanzemaljci. Tu nije moglo da bude nikakve komunikacije. Ali bilo je čudno. Ništa nisam osećao. Dobro, meni nije bilo toliko čudno, bilo je čudno u svakodnevnom smislu. Video sam samo ruke i stopala i glave. Nešto su smislili u svojim glavama, odluka je bila njihova. Nisam tražio pravdu ili logiku. Nikada. Možda zato nikada nisam pisao angažovane stvari, neki društveni

protest. Po meni, čitav sistem nikada neće imati nikakvog smisla, šta god oni uradili s njim. Ne možeš da napraviš ništa dobro od nečeg što ne postoji. Ti likovi su hteli od mene da pokažem strah, navikli su na to. Bio sam samo zgađen.

A sad evo idem na kompjuterski kurs. Ali sve je to za nešto dobro, da se igram rečima, jedinom mojom igračkom. Noćas samo sanjarim. Klasika na radiju nije ništa posebno. Mislim da ću da prekinem i sednem malo sa ženom i mačkama. Nikada ne treba silovati reč. Ionako nema nikakve utrke i veoma je slaba konkurencija. Veoma slaba.

20-10-91

12:18 noću

Ovo je jedna od onih noći gde nema ničega. Zamislite kad bi uvek bilo ovako. Izbrisano. Apatično. Bez svetla. Bez igre. Čak i bez ikakvog gađenja.

U takvoj situaciji nemaš čak ni dovoljno mozga da izvršiš samoubistvo. Ne setiš se.

Ustani. Počeši se. Popij malo vode.

Osećam se kao beli medved u julu, osim što je oktobar.

Ipak, bila je dobra godina. Gomile stranica na polici za knjige iza mene. Pisao od 18. januara. Kao da su ludaka pustili na slobodu. Nijedan normalan čovek ne bi napisao toliko stranica. To je bolest.

Ova godina je bila dobra i zato što sam se uklanjao od posetilaca, više nego ikad ranije. Jednom sam ipak bio prevaren. Pisao mi je neki čovek iz Londona, rekao da je bio učitelj engleskog u Africi. Kad je čitao svojim učenicima Bukovskog, mnogi od njih pokazali su stvarno interesovanje. Crni klinici iz Afrike. Dopalo mi se to. Uvek sam voleo dešavanja na distanci. Kasnije mi je isti čovek pisao da radi za *Gardijan* i da bi voleo da dodje i intervjuiš me. Tražio mi je broj telefona, poštom, i dao sam mu ga. Javio se. Zvučao je normalno. Dogovorili smo datum i vreme, pa je krenuo. Došlo je to veče i eto njega. Linda i ja izneli smo mu vino i počeo je. Intervju je bio pomalo improvizovan, čudan. On bi postavio pitanje, ja bih odgovorio i onda bi on počeo da priča o nekom svom iskustvu, koje je bilo manje-više povezano s pitanjem i mojim odgovorom. Vino se točilo i intervju okončan. Pili smo dalje i on je pričao o Africi, itd. Njegov način govora počeo je da se menja i postaje, čini mi se, sve primitivniji. A on kao da je postajao sve gluplji i gluplji. Preobražavao se, tu na naši oči. Prešao je na seks i ostao na tome. Voleo je crnkinje. Rekao sam da ne znamo neke crnkinje, ali da Linda ima prijateljicu koja je Meksikanka. To je presudilo. Počeo je da tupi o tome koliko je lud za Meksikankama. Morao je da upozna tu Meksikanku, po svaku cenu. Videćemo, rekli smo. On je samo terao dalje. Pili smo dobro vino, ali mozak kao da mu je bio raznet viskijem. Ubrzo se sve svelo na: »Meksikanka... Meksikanka... gde je ta Meksikanka?« Potpuno se rastočio. Postao je obična pijana stoka. Rekao sam mu da

je fajront. Morao sam na trke sledećeg dana. Pomerili smo ga prema vratima. »Meksikanka, Meksikanka...« rekao je.

»Poslaćete nam kopiju intervjua?« upitao sam.

»Naravno, naravno« rekao je »Meksikanka...«

Zatvorili smo vrata i otišao je.

Onda smo morali da pijemo kako bismo ga izbrisali iz glave.

To je bilo pre nekoliko meseci. Nikad ništa nije stiglo. Nije on imao ništa sa *Gardijanom*. Ne znam ni da li je zaista zvao iz Londona. Verovatno je telefonirao iz Long Biča. Ljudi ti tako ulaze pod izgovorom intervjua. A kako se intervjuu obično ne plaća, svako može da ti zakuca na vrata s kasetofonom i spiskom pitanja. Lik sa nemačkim akcentom došao je tako jedne noći. Izdavao se za novinara neke nemačke publikacije koju čitaju milioni. Ostao je satima. Pitanja su se činila glupa, ali otvorio sam se, potrudio se da to bude živo i dobro. Snimio je bar tri sata trake. Pili smi i pili i pili. Onda je glava počela da mu pada. Mi smo pili dalje. Kakav provod. Glava mu je pala na grudi. Bale su počele da mu cure s ivice usta. Prodrmao sam ga. »Ej! Ej! Probudi se!« Došao je sebi i pogledao me. »Moram da vam kažem nešto«, rekao je. »Ja uopšte nisam novinar, samo sam hteo da vas vidim.«

Nekad sam i fotografima bio ovca. Isticali su svoje veze, slali uzorke fotografija. Dolazili su sa svojim paravanima i pozadinama, sa blicevima i asistentima. Nikad se više ne bi javili. Mislim, nikad ne bi poslali neke fotografije. Nijednu. To su najveći lažovi. »Poslaću vam kompletan set.« Jedan je rekao: »Poslaću vam jednu u prirodnoj veličini.« »Kako to mislite?« upitao sam.

»Poslaću vam sliku veličine dva metra sa metar i dvadeset.« To je bilo pre neoliko godina.

Uvek sam govorio: posao pisca je da piše. Ako me ispale ti prevaranti i kurvini sinovi, sâm sam kriv. Završio sam sa njima. Neka startuju Elizabet Tejlor.

22-10-91

4:46 popodne

Opasan život. Morao da ustanem u osam ujutro da bih nahranio mačke, jer je u pola devet trebalo da dodje čovek iz Vestekovog osiguranja, da ugradi suptilniji alarmni sistem. (Jesam li ja onaj što je spavao na kantama za smeće?)

Vestekovo osiguranje stiglo je tačno u pola devet. Dobar znak. Poveo sam ga oko kuće i pokazao mu prozore, vrata, itd. Dobro, dobro. Sprovešćemo svuda žice, ugradićemo detektore za razbijena stakla, svetlosne alarme, protivpožarne prskalice, itd. Došla je i Linda i postavila nekoliko pitanja. Bolja je u tome od mene.

Samo sam jedno mislio: »Koliko će ovo trajati?«

»Tri dana«, rekao je.

»Isuse Hriste«, rekao sam. (Dva od ta tri dana hipodrom je zatvoren.)

I tako smo se promuvali naokolo i ostavili ga unutra, rekli mu da se odmah vraćamo. Imali smo 100 dolara premije na to. Dobili smo je za

godinju ven~anja od nekog iz robne ku}e Magnins. A trebalo je i da polo`im ~ek od autorskih prava. I tako, pravo u banku. Potpisao sam ~ek.

"Ba{ mi se svi|a va{ potpis", rekla je devojka.

Pri{la je druga devojka i pogledala potpis.

"Potpis mu se stalno menja", rekla je Linda.

"Stalno moram da potpisujem knjige", rekao sam.

"On je pisac", rekla je Linda.

"Stvarno? [ta pi{ete?" upitala je jedna od devojaka.

"Reci joj", rekao sam Lindi.

"Pui{e pesme, kratke pri~e i romane", rekla je ona.

"I scenario", rekao sam. "Barflaj"

"O", nasmela se jedna devojka, "gledala sam ga."

"Da li vam se dopao?"

"Da", nasmela se.

"Hvala", rekao sam.

Onda smo se okrenuli i oti{li.

“^ula sam kako je jedna devojka kazala: Znam ko je to”, rekla je Linda.

Vidite. Bili smo slavni. U{li smo u kola i odvezli se do tr`nog centra da pojedemo ne{to blizu Magninsa.

Na{li smo sto, uzeli sendvi~e sa }uretinom, sok od jabuke i kapu}ino. Odatle smo mogli da vidimo ve}i deo tr`nog centra. Mesto je bilo bukvalno prazno. Posao je stao. Dobro, imali smo kupon od 100 dolara da spiskamo. Pomo}i }emo privredi.

Bio sam jedini mu{karac tamo. Samo su `ene sedele za stolovima, same ili u paru. Mu{karci su bili na nekom drugom mestu. Nije mi smetalo. Bezbedno sam se ose}ao sa damama. Odmarao sam. Rane su mi zarastale. Dobro mi je do{lo malo senke. Te{ko da bih mogao ve~ito da ska~em sa litica. Mo`da bih nakon malog predaha mogao ponovo da se bacim. Mo`da.

Pojeli smo i oti{li do Magninsa.

Trebale su mi ko{ulje. Pogledao sam ko{ulje. Nijednu nisam mogao da na|em. Izgledale su kao da su

ih kreirali maloumnici. Odustao sam. Linda je trebala ta{na. Na{la je jednu na kojoj je pisalo 50 % popusta. Ko{tala je 395 dolara. Jednostavno nije izgledala tako. Vi{e je li~ila na 49,50 dolara. Odustala je. Bile su i dve stolice sa slonovskim glavama pozadi. Lepo. Ali cifre su bile na hiljadu. Bila je i staklena ptica, lepa, 75 dolara, ali je Linda rekla da nemamo gde da je stavimo. Isto i za ribu sa plavim prugama. Umorio sam se. Zamaralo me gledanje u stvari. Robne ku}e su me ubijale, mrvile me. Ni~eg nije bilo u njima. Tone i tone govana. I da je d`abe, ni{ta ne bih uzeo. Prodaju li oni ikad ne{to simpati~no?

Re{ili smo da to odlo`imo za neki drugi dan. Oti{li smo u knji`aru. Trebala mi je knjiga o mom kompjuteru. Da saznam vi{e. Prona{ao knjigu. Oti{ao do prodavca. Otkucao je ra~un. Platilo sam karticom. "Hvala", rekao je, "da li biste bili ljubazni da potpi{ete ovo?" Pru`io mi je moju poslednju knjigu. Eto, bio sam slavan. Prime}en dvaput u istom danu. Dvaput je dovoljno. Tri ili vi{e puta i ve} si nastradao. Bogovi su udesili pravu meru za mene. Upitao sam ga za ime,

napisao ga u knjizi, na`vrljao ne{to, moje ime i crte`.

Svratili smo u kompjutersku radnju. Trebao mi je papir za laserski {tampa~. Nisu ga imali. Pokazao sam slu`beniku pesnicu. To me podsetilo na stare dane. Uputio me na jedno mesto. Na{li smo ga u povratku. Sve smo tamo na{li, po sni`enim cenama. Uzeo sam laserskog papira za slede}e dve godine i odgovaraju}u koli~inu koverata, olovaka i spajalica. Ostalo je samo da sednem i pi{em.

Vratili smo se ku}i. ^ovek iz osiguranja nije bio tu. ^ovek za krov je bio tu i oti{ao. Ostavio je poruku: "Vrati}u se do 4 popodne". Znali smo da se ne}e vratiti do 4. Bio je lud. Te{ko detinjstvo. Veoma smu{en lik. Ali zznao je sa crepovima.

Odneo sam robu gore. Bio sam spreman. Bio sam slavan. Bio sam pisac.

Seo sam i otvorio kompjuter. Otvorio sam GLUPE IGRE. Onda sam po~eo da igram Tao. Postajao sam sve bolji u tome. Retko gubim od kompjutera. Lak{e od kla|enja na konje, ali nekako me ne ispunjava toliko. Dobro, u sredu sam opet tamo. Kla|enje na konje pritezalo

je moje {rafove. Bilo je deo {eme.
Radilo je. A imao sam i pet hiljada
laserskih papira da ispunim.

3-11-91

12:48 no}u

Danas sam ostao kod ku}e umesto da odem na trke, boli me grlo i teme, malo ka desnoj strani glave. Kada stignete do 71, nikad ne znate kad }e glava da vam eksplodira kroz vetrobran. I dalje se po{teno nalijem s vremena na vreme, i pu{im daleko vi{e nego {to bi trebalo. Telo pizdi na mene zbog takvih stvari, ali i um treba hraniti ne~im. I duh. Pi}e hrani moj um i moj duh. Sve u svemu, ostao sam kod ku}e i spavao do 12 i 20.

Opu{ten sam. Seo u d`akuzi kao glavni dasa. Sunce je sijalo dok se voda kovitlala i bu}kala oko mene, vru}a. Odahnuo sam. Za{to da ne? Skloni{ se malo. Potrudi{ se da ti bude bolje. ^itav svet je vre}a govana

koja se kida. Ne mogu da ga spasem. Ali dobijao sam gomilu pisama od ljudi koji tvrde da ih je moje pisanje vadilo iz govana. Ali ja nisam pisao zbog toga, pisao sam da spasem sebe. Oduvek sam bio autsajder, nikad se nisam uklapao. Otkrio sam to jo{ u {kolskom dvori{tu. A spoznao sam i da jako sporo u~im. Drugi likovi su sve znali. Ja ni pola kite nisam znao. Sve se kupalo u belom i omamljuju}em svetlu. Bio sam budala. Pa ipak, ~ak i kao takav, znao sam da nisam totalna budala. Postojao je neki }o{ki} mene koji sam {titio, ne{to je bilo tu. Nije bitno. Sada sam bio u d`akuziju i moj `ivot se okon~avao. Nisam imao ni{ta protiv, odgledao sam cirkus. Ali uvek ima jo{ mnogo toga za pisanje dok me ne bace u mrak ili {ta god to bilo. To je dobra strana re~i, samo kaskaju dalje, tra`e oko sebe, oblikuju re~enice, lepo se zabavljaju. Pun sam re~i, i one i dalje izlaze kako valja. Imao sam sre}e. U d`kuziju. Bolesno grlo, glavobolja, imao sam sre}e. Stari pisac u d`akuziju, mudruje. Lepo, lepo. Ali pakao je uvek tu, ~eka da se odmota.

Prišao je moj stari `uti ma~or i gledao me kako sedim u vodi. Gledali smo se. Obojica smo znali sve i ništa. Onda je otišao.

Dan je tekao dalje. Linda i ja smo ručali negde, ne sećam se gde. Osrednja hrana, spakovani sa ljudima koji izlaze subotom. Bili su živi, ali nisu bili živi. Sedeli su za stolovima i po separeima, jeli i pričali. Čekaj, Isuse, to me podsetilo. Ručao sam pre neki dan, pre odlaska na trke. Seo sam za šank, lokal je bio potpuno prazan.

Poručio sam i počeo da jedem. Ušao je čovek i seo BAŠ PORED MENE. Bilo je još 20 ili 25 praznih mesta. Izabrao je ono pored mene. Nisam baš lud za drugim ljudima. Što dalje od njih to mi je bolje. Poručio je nešto i počeo da priča s konobaricom. O ragbiju. I ja to ponekad gledam, ali razgovarati o tome u kafeu? Samo su terali dalje, tupili o ovom ili onom. Nikad kraja. Omiljeni igrač. Ko bi trebalo da pobedi, itd. Onda im se pridružio neko iz separea. Pretpostavljam da mi sve to ne bi toliko smetalo da se nisam laktao sa tim skotom pored sebe. Dobar lik, naravno. Voli ragbi. Bezbedan. Amerikanac. Sedi pored mene. Kakvo sranje.

I da, ručali smo, Linda i ja, vratili se i dan se spokojno odvijao u pravcu noći, a onda, čim je pao mrak, Linda je primetila nešto. Uspešna je u takvim stvarima. Video sam je kako se vraća iz dvorišta i rekla je: »Pao je stari Čarli, stigli su vatrogasci«.

Stari Čarli je ima 96 godina, i živeo u velikoj kući pored nas. Žena mu je umrla pre nedelju dana. Bili su 47 godina u braku.

Izašao sam na ulicu i video vatrogasna kola. Tu je stajao neki lik. »Ja sam Čarlijev komšija. Da li je živ?«

»Da«, rekao je.

Očigledno su čekali hitnu pomoć. Vatrogasci su stigli prvi. Linda i ja smo čekali. Stigla je hitna pomoć. Čudno je bilo. Izašla su dva čovečuljka, baš su bili mali. Stajali su jedan pored drugog. Prišla su im tri vatrogasca. Stajali su i klimali glavom. Onda se okončalo. Izvukli su nosila i poneli ih dugim stepeništem u kuću.

Dugo su ostali unutra. Onda su izašli. Stari Čarli bio je vezan na nosilima. Prišli smo kad su se spremali da ga ukrcaju u kola. »Drži se, Čarli«, rekao sam. »Čekaćemo te da se vratiš«, rekla je Linda.

»Ko ste vi?« upitao je Čarli.

»Mi smo tvoji susedi«, odgovorila je Linda.

Onda su ga ubacili i otišli. Za njima su išla crvena kola sa dva rođaka.

Jedan od mojih suseda prešao je ulicu. Rukovali smo se. Napili smo se nekoliko puta zajedno. Rekli smo mu za Čarlija. I svi smo bili ljuti što su ga rođaci ostavili tako dugo samog. Ali malo smo toga mogli da učinimo.

»Mogli biste da vidite moj vodopad«, rekao je komšija.

»Važi«, rekao sam, »da vidimo.«

Otišli smo tamo pored njegove žene i dece i kroz dvorišna vrata u baštu, oko bazena i tamo je bio taj OGOMNI vodopad. Padao je s vrha litice, a jedan deo

vode kao da je izlazio iz nekog panja. Bio je stvarno masivan. I sagrađen od velikih i lepih stena različite boje. Voda se rušila naniže, obasjana svetlima. Da ne poveruješ. Tu je bio i radnik koji je i dalje radio oko vodopada. Još je bilo tu nekog posla.

Rukovao sam se sa radnikom.

»Čitao sam tvoje knjige«, rekao je komšija.

»Ne zajebavaj«, rekao sam.

Radnik mi se nasmešio.

Onda smo se vratili unutra. Komšija me upitao:
»Jesmo li za čašu vina?«

»Ne, hvala«, rekao sam. Onda sam mu objasnio bolesno grlo i glavobolju.

Linda i ja smo prešli ulicu i vratili se kući.

I to bi bilo u suštini sve o tom danu i noći.

22-11-91

12:26 noću

Lepo, moja 71. godina bila je neviđeno produktivna. Napisao sam verovatno više reči nego ijedne godine u životu. A kako je pisac bedan sudija spostvenog dela, i dalje sam sklon da verujem kako je to što pišem dobro kao i uvek – mislim, kao u mojim najboljim danima. Ovaj kompjuter koji sam počeo da koristim 18. januara u mnogome je povezan s tim. Jednostano je lakše zapisati reč, brže je prenosiš od mozga (ili odakle god dolazi) do prstiju i od prstiju do ekrana gde je momentalno vidljiva – sveža i jasna. Nije tu reč samo o brzini, reč je o toku, o bujici reči, i ako su reči dobre, one s lakoćom teku dalje.

Nema više indiga, nema prekucavanja. Bila mi je potrebna jedna noć da odradim posao, a sledeća noć da ispravim greške i brljotine prethodne noći. Ispuštena slova, zajebi u vremenima, itd. Sada mogu da se isprave na prvobitnom tekstu, bez prekucavanja ili škrabanja i upisivanje novog teksta. Niko ne voli da čita izvrljanu kopiju, čak ni sam pisac. Znam da ovo zvuči suviše pedantno, ali nije, stvar je u tome što kompjuter omogućava bilo kakvoj sili ili sreći koju ste izazvali da jasno izađe na svetlost. Sve je to u najboljoj nameri, zaista, i ako se tako gubi duša, nemam ništa protiv.

Bilo je i loših momenata. Sećam se jedne noći posle oko četiri sata kucanja, osećao sam da sam imao šokantnu sreću, a onda sam pipnuo neki taster, blesnulo je plavo svetlo i mnoge su stranice iščezle. Sve sam činio da ih vratim. Ali jednostavno su nestale. Da, uključio sam bio SAVE-ALL, ali ništa nije vredelo. Ovo se i ranije događalo, ali ne sa toliko stranica. Samo da vam kažem, baš je gadost kad ti iščezne tekst. Razmislite o tome, gubio sam po 3-4 stranice romana u drugim prilikama. Čitavo poglavlje. Onda bih jednostavno ponovo napisao čitavu prokletu stvar. Kada to radiš, gubiš nešto, neke bisere koji se ne vraćaju, ali nešto i dobiješ, jer u ponovnom pisanju preskočiš neke delove kojima nisi bio preterano zadovoljan i dodaješ neke bolje. Pa? Noć postane veoma duga. Ptice se razbude. Žena i mačke misle da si odlepio.

Pitao sam neke kompjuterske stručnjake za »plavi blesak«, ali mi niko od njih ništa nije rekao. Otkrio sam da mnogi kompjuterski stručnjaci nisu baš mnogo stručni.

Dešavaju se zbunjujuće stvari kojih jednostavno nema u knjizi. Sada, kada znam više o kompjuterima, mislim da znam nešto što bi možda vratilo stranice natrag posle »plavog bleska«...

Najgora noć bila je kad sam seo za kompjuter koji je totalno poludeo, iz njega su dopirali neki čudni glasni zvuci, gasio se do crnila, radio sam i radio ali ništa nisam uradio. Onda sam uočio nešto kao tečnost koja se skorila na ekranu i blizu »mozga«, oko mesta gde se guraju diskete. Jedna od mojih mačaka isprskala je mašinu. Morao sam da ga odnesem u radnju. Majstor nije bio tu, i kad je prodavac otvorio kompjuter da pogleda »mozak«, žuta tečnost pljusnula je po njegovoj beloј košulji, a on povikao: »Mačji sprej!« Siroti čovek. Siroti čovek. Sve u svemu, ostavio sam kompjuter. Ništa u garanciji nije pokrivalo mačji sprej. Morali su bukvalno da izvade svu utrobu iz »mozga«. Trebalo im je osam dana da ga poprave. Tada sam se vratio pisaćoj mašini. Bilo je kao da rukama lomim stene. Morao sam da naučim da kucam, sve ispočetka. Morao sam da dam sve od sebe i napijem se ne bih li izazvao bujicu. I opet je bila jedna noć za pisanje a druga za ispravke. Ali bilo mi je drago što je mašina tu. Proveli smo više od pet decenija zajedno i bilo je besnih provoda. Kad sam ponovo dobio kompjuter, s istom sam tugom vratio staru pisaću mašinu na njeno mesto u ćošku. Ali vratio sam se kompjuteru i i reči su poletele kao lude ptice. I nije više bilo plavih bleskova ni stranica koje iščezavaju. Sve je bilo čak i bolje. Ta mačka što je isprskala mašinu sve je sredila. Ipak, kad odlazim od

kompjuteru, sada ga piokrivam velikim peškirom za plažu i zatvaram vrata.

Da, ovo je bila moja najplodnija godina. Vino postaje bolje ako odleži koliko treba.

Ne takmičim se ni sa kim, ne razmišljam o besmrtnosti, zaboje me za sve to. Reč je o AKCIJI dok si živ. Startna kapija koja se naglo otvara, obasjana suncem, konji što iskaču kroz svetlost, svi ti džokeji, hrabri mali đavoli u jarkoj svili, koji idu na to, postižu to. Sve je u kretanju i izazovu. Jebaš smrt. Danas je i danas i danas. Da.

9-12-91

01:18 noću

Oseka. Pet minuta sedim i buljim u spajalicu. Juče, dok sam se vraćao autoputem, večer je već prelazilo u noć. Bila je izmaglica. Božić je stizao kao harpun. Najednom sam primetio da vozim gotovo sam. Onda sam na putu video veliki branik spojen sa delom maske motora. Na vreme sam ga izbegao, onda pogledao udesno. Tu je bilo 4-5 vozila na gomili, ali sve je bilo nemo, nepokretno, nigde nikog, nigde vatre, nigde dima, nigde farova. Prebrzo sam vozio da bih video ima li ljudi u kolima. A onda, najednom, večer je prešlo u noć. Ponekad nema

upozorenja. Stvari se dešavaju u trenutku. Sve se promeni. Živ si. Mrtav si. A sve teče dalje.

Tanki smo kao papir. Živimo od sreće izražene u procentima, privremeno. A to je ono najbolje i najgore, vremenski faktor. I ništa ne možeš da učiniš u vezi s tim. Možeš da sediš na vrhu planine i decenijama meditiraš, ali to se neće promeniti. Možeš da promeniš sebe u prihvatljivost, ali možda je i to pogrešno. Možda previše mislimo. Osećaj viši, misli manje.

Sva ta vozila na gomili kao da su bila siva. Čudno.

Sviđa mi se način na koji filozofi obaraju pojmove i teorije koje im prethode. To vekovima traje. Ne, to nije put, govore oni. Ovo je put. To traje i traje i izgleda veoma razumno, ta usmerenost napred. Glavni problem kod filozofa je što bi morali da humanizuju svoj jezik, da ga učine pristupačnijim, tada misli bolje svetle, još su zanimljivije. Mislim da oni to uče. Jednostavno je ključ.

U pisanju moraš da kliziš napred. Reči mogu biti hrome i osakaćene, ali ako klize dalje, tada izvesno ushićenje sve oživljava.